

जिल्हा सामाजिक व आर्थिक समालोचन

वर्धा जिल्हा

१९९३-९४

फक्त कार्यालयीन उपयोगाकरीता

जिल्हा सामाजिक व आर्थिक तमालोचन

जिल्हा - वर्धा

१९९३ - ९४

अर्थ व तंत्रिकी संचालनालय,
नियोजन विभाग,
महाराष्ट्र शासन,
मुंबई.

जिल्हा मासिक व आर्थिक समालोचन

1987
11 Dec

१९९३-९४

शुध्दी पत्रक

अ. क्र.	पृष्ठ क्रमांक	बाब/तक्ता क्रमांक	रकाना क्रमांक	ओळ क्रमांक	अशुध्द/अस्पष्ट	शुध्द/बरोबर
१	२	३	४	५	६	७
तत्ते						
२९		३.२	२०	६	अस्पष्ट	२७६२
३१		३.२	३२	४	अस्पष्ट	३३०३६
४३		३.६ [अ]	६	२	अस्पष्ट	२४१३
४३		३.६ [अ]	७	२	अस्पष्ट	३३६९
४३		३.६ [अ]	८	२	अस्पष्ट	३००४
१०३		६.१	३	७	३	—
१०५		६.२	३	२	०२७८	२७८
१०९		६.५	तक्त्वाच्या	शिष्याखाली	—	जिल्हा वर्धा
१०९		६.५	६	९	४३४२३	४३४२४
११९		६.१२	६	२	९२८१८	९२७१७
११९		६.१२	९, १०, ११	चे उपशिर्ष	—	विक्रीची किंमत
१३७		८.३	४	९	अस्पष्ट	१००२
१५०		९.३	३	१	अस्पष्ट	२२०१३
१८९		१२.२	१ ते १३	१	डबल चक्रभुद्रित	गाळण्यांत आवे

जिल्हा सामाजिक व आर्थिक समालोचन १९९२-९४

दुष्टीक्षेपात जिल्हा - वर्धा

अ. क्र.	बाब	परिमाण	वर्धा जिल्हा	महाराष्ट्र राज्य
१	२	३	४	५

[एक] प्राकृतिक रचना :

अ) भौगोलिक स्थान

१] उत्तर अक्षांश	अंश	२०.१८ ते २१.२१०	१६.४ ते २२.१०
२] पूर्व रेखांश	अंश	७८.३० ते ७९.१५	७२.६ ते ८०.९०

ब) हवामान [१९९३]

१] किमान तापमान	दिवी सेल्सिअस	८.९	२.८
२] कमाल तापमान	सेल्सिअस	४५.१	४८.७
३] पर्जन्य [सरासरी]	मि. मि.	१४२४.८	उ. ना

क) प्रशासकीय विभाग [१९९३-९४]

१] तालुके	संख्या	८	३०३
२] पंचायत समित्या	संख्या	८	२९८
३] टंचाईग्रस्त तालुके	संख्या	—	८५
४] सकात्मिक ग्रामीण विकास प्रकल्प गट	संख्या	७	२९८
५] शहरे	संख्या	६	३३६
६] गावे [स्कूल] [१९९१]	संख्या	१३७९	४३०२७
१] निर्जन/ओसाड	संख्या	४१२	२६१५
२] वस्ती असलेली	संख्या	२६७	४०४१२
७] क्षेत्रफळ [१९८१]	चा. कि.मी.	६३१०	३०७७१३

[दोन] प्रशासकीय संख्या [३१.३.१९९४]

१] पंचायत समित्या	संख्या	८	२९८
२] महानगरपालिका	संख्या	—	१२
३] नगरपरिषद	संख्या	६	२३१
४] क. मंडळे	संख्या	—	७
५] ग्रामपंचायती [गट ग्रामपंचायती धरून]	संख्या	५०६	२७२४७
६] पोलीस स्टेशन ३१.३.९३	संख्या	१६	८६७
७] पोलीस ऑजंट पोस्ट (१.२.९३)	संख्या	२१	१४४७

१	२	३	४	५
[तीन] लोकसंख्या [जनगणना १९९१]				
१] ग्रामीण लोकसंख्या	आकडे हजारात	७८४		४८३९६
२] नागरी लोकसंख्या	आकडे हजारात	२८४		३०५४२
३] एकूण लोकसंख्या	आकडे हजारात	१०६८		७८९३७
४] अनुसूचित जातीची लोकसंख्या	आकडे हजारात	१५०		८७५८
५] अनुसूचित जातींच्या लोकसंख्येची टक्केवारी	टक्केवारी	१४.०४		११.०९
६] अनुसूचित जमातीची लोकसंख्या	आकडे हजारात	१६६		७३१८
७] अनुसूचित जमातीच्या लोकसंख्येचा टक्केवारी	टक्केवारी	१५.६८		९.२७
८] पुरुष	आकडे हजारात	५५१		४०८२६
९] स्त्रीया	आकडे हजारात	५१७		३८११२
१०] स्त्री पुरुष प्रमाण	१०००पुरुषा मध्ये स्त्रियांचे प्रमाण	९३९	[१९८१]	९३४ [१९९१]
११] घनता	दर चौ. कि. मी. क्षेत्रातील लोकसंख्या	१६९		२५७
१२] साक्षरतेचे प्रमाण (१९९१)				
१] एकूण	टक्केवारी	६९.९५		६४.९
२] पुरुष	टक्केवारी	७८.३३		७६.६
३] स्त्रीया	टक्केवारी	६१.०२		५२.३
४] राज्यामध्ये जिल्ह्याचा क्रमांक	क्रम संख्या	उ. ना		उ. ना
[चार] कृषि [अस्थाई]			१९९२-९३	१९९३-९४
१] भौगोलिक क्षेत्र	हजार हेक्टर	६२९		३०७५८
२] जंगलव्याप्त क्षेत्र व त्यांची भौगोलिक क्षेत्राशी टक्केवारी	हजार हेक्टर टक्केवारी	७२	[११.४५]	५२८२ [१७.७]

१	२	३	४	५
३]	<u>शेतीस उपलब्ध नसलेली</u> <u>जमीन</u>			
	अ] विंगर शेती वापराखालील जमीन	हजार हेक्टर	२५	१२१२
	ब] पडीत आणि लागवडी लायक नसलेली जमीन	हजार हेक्टर	१७	१७१४
	एकूण [अ-ब]		४२	२९२६
४]	<u>पडीत जमीनी व्यतिरिक्त लागवड न केलेली इतर जमीन</u>			
	१] कायम गुरे चरण आणि इतर	हजार हेक्टर	४७	१३६३
	२] झाडे वृक्षवाखालील जमीन	हजार हेक्टर	३	१९०
	३] लागवडी योग्य परंतु पडीत जमीन	हजार हेक्टर	१५	९८८
५]	<u>पडीत जमीन</u>			
	१] चालू पड	हजार हेक्टर	१७	९१९
	२] इतर पड	हजार हेक्टर	२२	१०२०
६]	<u>पिकाखालील क्षेत्र</u>			
	१] पिकाखालील निव्वळ क्षेत्र	हजार हेक्टर	४१३	१८६६९
	२] दुसोटा क्षेत्र	हजार हेक्टर	१२	३३४०
	३] एकूण पिकाखालील क्षेत्र	हजार हेक्टर	४२३	२१४०९
७]	<u>ओलीत क्षेत्र</u>			
	१] निव्वळ ओलीत क्षेत्र	हजार हेक्टर	१८२	२५१४
	२] एकूण ओलीत क्षेत्र	हजार हेक्टर	१८२	३२९२
८]	<u>महत्वाच्या पिकाखालील ओलीताचे क्षेत्र (अन्वयाने)</u>	हजार हेक्टर	१८२	१४१८८
९]	<u>वहोतधारण जमीन</u>		१९८५-८६	१९९०-९१
	१] २ हेक्टर पेक्षा कमी	संख्या [००]	५२२	६०२३
	२] २ ते १० हेक्टर	संख्या [००]	७२२	३२९६८
	३] १० हेक्टर पेक्षा कमी	संख्या [००]	५२	१७६
१०]	जमीन महसूल वसूली (१९९३-९४)	लाख रुपये	१.१४	७६.९१
११]	जिल्हा परिषदांचा उपकर (१९९३-९४)	हजार रुपये	२९२४	२१९४७
१२]	पंचायत समित्यांचा उपकर [१९९३-९४]	हजार रुपये	४८३	९००००

१	२	३	४	५
[पांच]	पशुसंवर्धन [पशुसंरक्षण १९८७]		[१९८७]	[१९९२ अस्था]
१]	पशुसंरक्षण	संख्या हजारात	६६७	३६१८६
२]	गाई व बैल	संख्या हजारात	४२४	१७३७८
३]	म्हशी व रेडे	संख्या हजारात	५१	५४४
४]	मेंढ्या	संख्या हजारात	७	१२९५३
५]	शेळ्या	संख्या हजारात	१७८	
६]	कोबड्या व बदके	संख्या हजारात	१५५	३०४८४
[सहा]	सहकार (१९९१-९५)			
१]	सहकारी संस्था	संख्या	१३९६	१२६९९४
२]	प्राथमिक कृषि सहकारी पतसंस्था	संख्या	३२८	१९८५८
३]	प्राथमिक कृषि सहकारी पत संस्थाची सभासद संख्या	संख्या हजारात	१३१	८३१४
४]	प्राथमिक कृषि संस्था	संख्या	३१०	१८०५३
५]	प्राथमिक कृषि पतसंस्थाची जिलेले कार्य	रु. कोटीत	९.३	९.९२
[सात]	जलसिंचन (१९९३-९४ च्या अखेरपर्यंत पूर्ण झालेले घाटबंधारे प्रकल्प व त्याखालील लाभक्षेत्र)			
१]	मोठे प्रकल्प	संख्या	—	२१
	लाभक्षेत्र	हजार हेक्टर	—	३५०
२]	मध्यम प्रकल्प	संख्या	६	१७६
	लाभक्षेत्र [१ व १ चे]	हजार हेक्टर	५४	२१८६
३]	लघु प्रकल्प [राज्य क्षेत्र]	संख्या	११	१७
	लाभक्षेत्र	हजार हेक्टर	४	७१
४]	सिंचन विहीरीखालील भिजणारे क्षेत्र	हजार हेक्टर	१८	१३७३
[आठ]	उद्योग [१९९३ अखेर]			
१]	नोंदणीकृत कारखान्यांची संख्या	संख्या	१५९	३०१
२]	नोंदणीकृत चालू कारखान्यांची संख्या [उत्पादन चालू असलेली]	संख्या	१४३	२६१२
३]	साखर कारखान्यांची संख्या [चालू असलेले खाजगी धरून सप्टेंबर १९९३]	संख्या	१	९४
४]	साखर कारखान्यातील साखरेचे उत्पादन	हजार टन	९	२९६८
५]	सर्व सुत गिरण्यांची संख्या	संख्या	३	१८८

१	२	३	४	५
[गुज]	<u>वाज [३१.३.२४]</u>			
	१] वोज पुरवजा केलेली शहरे व खेडी	संख्या	१२४७	३२६६१
	२] विद्वतीकरण झालेल्या गावाची संख्या	संख्या	१२४१	३२४१३
	३] वोज पुरवजा केलेले पंप संय	संख्या	३७	१२३६
			[३१.३.२३]	[३१.३.२२]
	४] गोबर गॅस संयत्रे	संख्या	२२३१	४१५०१२
[वहा]	<u>सांख्यिक आरोग्य [१९९३]</u>			
	१] रुग्णालये	संख्या	२	८३०
	२] दवाखाने	संख्या	४३	५७०२
	३] प्राथमिक आरोग्य केंद्रे	संख्या	२७	१६८०
	४] प्राथमिक आरोग्य पथके	संख्या	—	१५१
[अकरा]	<u>शिक्षण [प्राथमिक]</u>		१९९२-९३	१९९३-९४
	१] स्कूण प्राथमिक शाळा	संख्या	१००२	६०३९७
	२] प्राथमिक शाळेतील विद्यार्थी	संख्या हजारात	१४३	११२३०
	३] प्राथमिक शाळेतील शिक्षक	संख्या हजारात	४	२२५
	४] प्रत्येक शिक्षकांमार्गे प्राथमिक शाळेतील विद्यार्थी	संख्या	३४	३८
[बारा]	<u>दुय्यम शिक्षण</u>			
	१] दुय्यम शाळा	संख्या	२१६	११९१५
	२] शाळेतील स्कूण विद्यार्थी	संख्या हजारात	१२१	६६०२
	३] शाळेतील शिक्षक	संख्या हजारात	४	२००
	४] प्रत्येक शिक्षकांमार्गे दुय्यम शाळेतील विद्यार्थी	संख्या हजारात	३२	३०
[तेरा]	<u>उच्च शिक्षण (१९६२-६३)</u>		१९६२-६३	१९६३-६४
	१] संस्था	संख्या	१६	१२६०
	२] स्कूण विद्यार्थी	संख्या हजारात	१६	१३१९

१	२	३	४	५
---	---	---	---	---

[चौदा] अ] पौढ शिक्षण केन्द्र [१९९२-९३]

१] पौढ शिक्षण केन्द्र	संख्या	—	४५८२
२] पौढांची उपस्थिती	संख्या	—	१३३
	हजारात		

ब] तांत्रिक व व्यवसाय शिक्षण

१९९३-९४

१] औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था	संख्या	६	३७७
२] शासकीय औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था	संख्या	३	१२६
३] अशासकीय औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था	संख्या	३	२५१
२] शासकीय व अशासकीय औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थांचा प्रदेश क्षमता	संख्या	१९२	५८०५६
३] पदवी अभ्यासक्रम तांत्रिक संस्था व त्यांची पहिल्या वर्षासाठी प्रदेश क्षमता	संख्या	१	१४४
			[पैकी ५ शासकीय]
४] पदविका अभ्यास क्रमाच्या तांत्रिक संस्था व त्यांची पहिल्या वर्षासाठी प्रदेश क्षमता	संख्या	२	२१८
५] पदविका प्रशिक्षण संस्था [माध्यमिक व उच्च माध्यमिक गट] व त्यांची प्रदेश क्षमता	संख्या	३५	३८५२
	संख्या	३३	२२७
	हजारात		

[पंधरा] परिपहन आणि दळणवळण [३१.३.९४]

१] स्कूण रेल्वे मार्ग लांबी [३१.३.९३ अखेर]	कि.मी.	३९७	५४५९
२] रस्त्यांची जोडलेली गावे [अ] बारभाडी	संख्या	४१८	२५४७५
[ब] हंगामी	संख्या	उ.ना	८८२२
३] स्कूण रस्त्यांची लांबी [पूढतादित]	कि.मी.	३२९२	१४५९३७
४] राष्ट्रीय महामार्गाची लांबी	कि.मी.	१०८	२९५३
५] राज्य महामार्गाची लांबी	कि.मी.	५३७	३१४३७
६] महत्त्वाच्या जिल्हा रस्त्यांची लांबी	कि.मी.	५८८	४०१४२
७] इतर जिल्हा रस्त्यांची लांबी	कि.मी.	४६१	४०३४०
८] गावीण रस्त्यांची लांबी	कि.मी.	१३१२	६५३७९

१	२	३	४	५
[सोळा]	<u>एकात्मिक ग्रामीण विकास कार्यक्रम</u>			
	१] दारिद्र रेषेखाली कुटुंबे [१९८१]	संख्या लाखात	०.५४	३४
	२] मार्च १९९४ अखेर जुने लाभार्थी	संख्या	१७३२७	११४०४
[सतरा]	नविन लाभार्थी	संख्या	२३७९	२०६२६७
[सतरा]	<u>रोजगार निर्मिती [१९९३-९४]</u>			
	अ] रोजगार हमी योजना	मनुष्य दिवस कोटी	०.०५	९.७४
	ब] सवाहर ग्रामीण रोजगार योजना	मनुष्य दिवस कोटी	०.२३	११.३०
[अठरा]	<u>आदिवासी कल्याणकारी योजना [३१.३.९३]</u>			
	आदिवासी करीता आश्रम शाळा	संख्या	४	७२०
[एकोणिस]	<u>मागासवर्गीयांसाठी कल्याणकारी योजना [१९९३-९४]</u>			
	अ] मागासवर्गीयांसाठी वस्तीगृहे	संख्या	५	१९२
	ब] वस्तीगृहात रौहणारे विद्यार्थी	संख्या	३७५	१२५९२
[विस]	<u>जिल्हा नियोजन [१९९३-९४]</u>			
	१] वार्षिक योजनेतील मंजूर तरतुद	रु. कोटीत	१०.८१	७५३.६९
	२] अनुषंगी भरून काढण्यासाठी तरतुद	रु. कोटीत	१७.३२	५१४.११
[एकविस]	<u>नागरी पुरवठा [१९९३]</u>			
	१] रास्त भावाची दुकाने	संख्या	५६१	४०४२९
	२] पुरविलेला एकूण साठा अ] गहू	"०००" टन	] १८	५४८
	ब] तांदूळ	"१०००" टन		६३३
	३] आसकीय गुदामे [३१.६.९३]	संख्या	८	१७७०
	४] साठवण्याची क्षमता [जून, ९३अखेर]	"०००" टन	९३	११९२

टीप :- [१] उ. ना. = उपलब्ध नाही.

आधार:- अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय महाराष्ट्र शासन, मुंबई.